

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı :
Konu : B.30.0.APK.0.00.00.03/02- 2067-6767

Bilkent / ANKARA

02 - 04 - 2003

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: a) Maliye Bakanlığı'nın 05.02.2003 tarih ve B.07.0.BMK.015.115850-14-2085 sayılı yazısı.
b) 20.03.2003 tarih ve B.30.0.APK.0.00.00.03/02-1738-5601 sayılı yazımız.

Kurulumuza telefonla yapılan başvurulardan, ilgi (b) yazımıza açıklık getirilmesi gerektiği düşünülmüştür. İlgi (a) yazıda;

-2547 Sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca lisansüstü eğitim amacıyla yurtdışına gönderilenlerden sağlık sebepleri hariç herhangi bir nedenle eğitimlerini tamamlayamadan dönenlerin göreve başlatılmaması, taahhütname ve kefaletname hükümlerine göre işlem yapılması ve yükseköğretim kurumlarında görev verilmemesi,

-2547 Sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca lisansüstü eğitim amacıyla kadrolarının bulunduğu üniversiteden bir başka üniversiteye geçici olarak aktarılanlardan sağlık sebepleri hariç herhangi bir nedenle eğitimini tamamlayamayanların göreve başlatılmaması, taahhütname ve kefaletname hükümlerine göre işlem yapılması ve yükseköğretim kurumlarında görev verilmemesi gerektiği belirtilmektedir.

Üniversitelerimizdeki uygulamada birlikteliğin sağlanabilmesi amacıyla ilgi (b) yazımızda da belirtildiği üzere atanacak araştırma görevlilerinin atama kararlarında,

-Öğretim üyesi yetiştirilmek üzere (2547 Sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca yurtdışına gönderilecekler yada 2547 Sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca kadroları geçici olarak bir başka üniversiteye devredilecekler) atanacak araştırma görevlilerinin atama kararlarında öğretim üyesi olarak yetiştirilmek için atandıklarının ve sağlık sebebi hariç diğer sebeplerle başarısız olmaları halinde kadro ile ilişkilerinin kesileceğinin belirtilmesi,

-Araştırma inceleme ve deneylerde yardımcı olmak üzere anılan Kanun'un 33. maddesi uyarınca atanan araştırma görevlilerine de yurtdışında ya da bir başka üniversitede lisansüstü eğitim yaptırılacak olması halinde atama kararlarının buna göre yeniden düzenlenmesi gerekmektedir.

Bilgilerinizi saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Aybar ERTEPINAR
Başkan Vekili

DAĞITIM

-Üniversite Rektörlüklerine

T. C.
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞI

Sayı : B.30.0.APK.0.00.00.03/02- 1738 - 4601
Konu :

Bilkent / ANKARA
2003.2003

SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

İLGİ: Maliye Bakanlığının 05.02.2003 tarih ve B.07.0.0.BMK.0.15.115850-14/2085 sayılı yazısı.

Üniversitelerimizin öğretim üyesi ihtiyacı nedeniyle lisansüstü eğitim yaptırılmak üzere araştırma görevlilerinden 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca yurtdışına gönderilenler ile anılan Kanun'un 35. maddesi uyarınca kadroları bir başka üniversiteye tahsis edilenlerden sağlık sebebi dışında herhangi bir nedenle eğitimini tamamlayamayanlar hakkında yapılacak işlemlere ilişkin Maliye Bakanlığından alınan yazı örneği ilişikte gönderilmektedir.

Uygulamada birliğin sağlanabilmesi amacıyla;

- 1) 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesinde; "araştırma görevlileri, yükseköğretim kurumlarında yapılan araştırma, inceleme ve deneylerde yardımcı olan ve yetkili organlarca verilen ilgili diğer görevleri yapan öğretim yardımcılarıdır." denilmektedir.
  - a) Bu Kanun maddesi uyarınca atanan araştırma görevlilerine, üniversitelerinin bulunduğu il dışında lisansüstü eğitim yaptırılmaması, anılan kanun maddesi uyarınca yurtdışına gönderilmeleri ya da anılan Kanun'un 35. maddesi uyarınca kadrolarının geçici olarak bir başka üniversiteye tahsisi hakkında teklif gönderilmemesi.
  - b) Bu durumdaki araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitim amacıyla 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca yurtdışına gönderilmelerinin ya da 2547 sayılı Kanun'un 35. maddesi uyarınca kadroları bir başka üniversiteye geçici olarak tahsis edilmesinin istenmesi halinde araştırma görevlilerinin isteği doğrultusunda atama kararlameleri 2. maddede belirtildiği şekilde değiştirilerek başarısız olmaları halinde kadroları ile ilişkilerinin kesileceğinin belirtilmesi.
- 2) Üniversitelerimizin öğretim üyesi ihtiyacının karşılanması amacıyla lisansüstü eğitim yaptırılmak üzere atanacak araştırma görevlileri için verilen ilanda bu husus belirtildiği

gibi atama kararlamelerine de lisansüstü eğitim yaptırılacağı ve sağık nedenleri dışında başarısız olmaları halinde ilişkilerinin kesileceğinin belirtilmesi;

- a) Bu nedenle atanın araştırma görevlilerinden 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca atama yapılmasına müteakip anılan Kanun maddesine göre yurtdışına gönderilenlerden sağık nedenleri dışında başarısız olanlara Taahhütname ve Kefaletname Senedine göre işlem yapılarak kadroları ile ilişkilerinin kesilmesi,
  - b) Bu nedenle atanın araştırma görevlilerinden 2547 sayılı Kanun'un 33. maddesi uyarınca atama yapılmasına müteakip anılan Kanun'un 35. maddesi uyarınca lisansüstü eğitim yaptırılmak üzere kadroları bir başka üniversiteye tahsis edilenlerden sağık nedenleri dışında başarısız olanlara Taahhütname ve Kefaletname Senedine göre işlem yapılarak kadroları ile ilişkilerinin kesilmesi,
- 3) 2547 Sayılı Kanun'un 50/d maddesi uyarınca lisansüstü öğretim yapan öğrencilerden öğretim yardımcılığı kadrolarından birine atanmalarının eğitimlerini tamamlamalarını müteakip kadroları ile ilişkilerinin kesilmesi,
- a) Anılan Kanun maddesi uyarınca atanın ve lisansüstü eğitim amacıyla yurtdışına gönderilenlerden ya da kadroları geçici olarak başka üniversiteye tahsis edilenlerden sağık nedenleri dışında başarısız olanlara Taahhütname ve Kefaletname Senedine göre işlem yapılarak kadroları ile ilişkilerinin kesilmesi,
  - b) Başarılı olmaları halinde mecburi hizmet yükümlülüklerini üniversitede tamamlamalarına esas olmak üzere uygun bir kadroya atanmaları gerekmekte olup, bundan sonraki işlemlerin buna göre yapılması hususunda bilgilerinizi ve gereğini saygılarımla rica ederim.

Prof. Dr. Aybar ERTEPINAR
Başkan Vekili

EK: 5 Sayfa

DAĞITIM:

Gereği:

-Üniversite Rektörlüklerine

Bilgi:

-Maliye Bakanlığına

T.C.
MALİYE BAKANLIĞI
Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğü

SAYI :B.07.0.BMK.0.15.115850-14 05.02.03* 2085
KONU :Mecburi hizmet

YÜKSEKÖĞRETİM KURULU BAŞKANLIĞINA

- İLGİ :** a) 08.03.2002 tarihli ve B.07.0.BMK.0.15.115850-14/3589 sayılı yazımız.
b) 16.05.2002 tarihli ve B.30.0.APK.0.00.00.03/02-3473-10209 sayılı,
c) 07.08.2002 tarihli ve B.30.0.APK.0.00.00.03/02-6387-16862 sayılı,
yazılarımız.

Muğla Üniversitesi Rektörlüğünde görevli iki öğretim elemanının 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 35 inci maddesi uyarınca yurt içinde başka üniversitelerde lisansüstü eğitim amacıyla görevlendirilmeleri ve ilgililerin öğrenimlerinde başarısız olmaları sonucunda yapılacak işlem hususunda Bakanlığımız görüşünün istenilmesi üzerine konu incelenmiş ve ilgi (a) yazımız ile ilgililerin öğrenimlerini bırakmaları veya başarısızlıkları halinde taahhüt ve kefalet senedi hükümlerine göre işlem yapılması ve kendilerine hiçbir suretle yükseköğretim kurumlarında görev verilmemesi gerektiği yönündeki Bakanlığımız görüşü Başkanlığınıza bildirilmiştir.

Ancak, ilgi (b) yazınız ile 2547 sayılı Kanunun 33 üncü maddesi uyarınca lisansüstü eğitim amacıyla yurt dışına gönderilen araştırma görevlilerinin eğitimini tamamlayarak yurda dönmelerinin esas olduğu belirtilmekle birlikte, 22.6.2000 tarihli ve 4584 sayılı Kanunla sağlık sebepleri hariç herhangi bir nedenle eğitimlerini tamamlayamamaları yurda dönenlere Yükseköğretim Kurulunun Türkiye'de belirleyeceği üniversitelerde öğrenimlerine devam hakkı tanındığı, ayrıca yurt genelinde sürekli artan yükseköğretim kurumu sayısına bağlı olarak artan öğretim elemanı ihtiyacı ve söz konusu durumda bulunan öğretim elemanlarına yapılan masraflar düşünülerek 1997 yılından sonra yurt dışına sadece doktora eğitimi için araştırma görevlisi gönderildiği belirtilerek, ilgililerin bu eğitimlerinin herhangi bir döneminde başarısız olmaları halinde rektörlüklerin talepleri doğrultusunda meslek yüksekokullarında görev verilmesinin uygun olacağı düşünülüyor bildirilmektedir.

Tahakkuk birimlerin ve Bütçe Dairesi Başkanlıklarca konuya ilişkin olarak Bakanlığımıza çok sayıda tereddüt intikal ettirilmekte ve bu durumda olan öğretim elemanları hakkında yapılacak işleme yönelik bilgi istenilmekte olup, söz konusu yazılardan birkaç örnek yazımız ekinde yer almaktadır.

Bilindiği üzere, 2547 sayılı Kanununun 33 üncü maddesinde araştırma görevlilerinin lisansüstü eğitim öğretim amacıyla yurt dışına gönderilmeleri ve bunlara yapılacak ödemeler, 35 inci maddesinin bir ve ikinci fıkralarında yükseköğretim kurumlarının kendilerinin ve yeni kurulmuş üniversitelerin ihtiyacı için yurt içinde ve yurt dışında öğretim elemanı yetiştirmeleri ile anılan maddenin son fıkrasında da, 2547 sayılı Kanun kapsamında yurt içi ve yurt dışında yetiştirilen öğretim elemanlarının mecburi hizmet yükümlülükleri düzenlenmiş bulunmaktadır.

4584 sayılı Kanununun 2 nci maddesi ile 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 47 nci maddesinde;

“1988-1989 öğretim yılından 2000 yılı sonuna kadar, lisansüstü öğrenim görürken, her ne sebeple olursa olsun kurumları ile ilişkisi kesilen öğrencilere başarısız olduğu dersler için iki sınav hakkı; yüksek lisans öğrencileri için bir yıl, doktora öğrencileri için de iki yıl tez hazırlama süresi verilir. Ayrıca 1996-1997 öğretim yılı başlangıç tarihine kadar yabancı dil sınavına giremeyenler ve ilgili kanunun yürürlük tarihine kadar yabancı dil şartını yerine getiremeyerek kaydı silinen öğrenciler, yeniden kayıt yaptırabilirler. Doktora yeterlik sınavına girebilmek için, yabancı dil sınavında başarısız olanlara üç sınav hakkı tanınır.

.....
.....

Lisansüstü öğrencilik sınavını kazananlar, bu hakkı kazandıkları tarihten itibaren araştırma görevlisi olanlar, araştırma görevliliği kadrosuna yeniden atanırlar.....

.....

Yurt dışına yüksek lisans ve doktora yapmak üzere gönderilen, yurt dışında yüksek lisans ve doktora için kalmaları gereken süre içerisinde her ne sebeple olursa olsun Türkiye'ye dönmüş veya çağrılmış olanlar veya yurt dışında kalması gereken süre dolduğu için geri gelmek zorunda kalan ve Türkiye'de görevleri ile ilişkileri kesilen öğrencilere; iki, doktora eğitimi için dört yarı yıl Yükseköğretim Kurulunun Türkiye'de belirleyeceği üniversitelerde öğrenimlerine devam hakkı tanınır.

Yukarıdaki haklardan yararlanmak isteyenlerin bu Kanunun yürürlük tarihinden itibaren kurumlarına iki ay içerisinde müracaatları şarttır.”

denilmek suretiyle, maddede belirtilen şartları taşıyanlara yeniden öğrenimlerine devam hakkı tanınmıştır.

Yurt dışına yüksek lisans ve doktora eğitimi yapmak üzere gönderilen ve eğitimini tamamlamayan araştırma görevlilerinden 4584 sayılı Kanunun yukarıda belirtilen hükmü uyarınca öğrenimlerine devam hakkı tanınanlarla ilgili olarak, 2547 sayılı Kanunun 35 inci maddesinin son fıkrasında yer alan;

*“Yurt içi veya yurt dışında yetiştirilen öğretim elemanları, genel hükümlere göre bağlı oldukları yükseköğretim kurumlarında mecburi hizmetlerini yerine getirmek zorundadırlar. **Bu yükümlülüğü yerine getirmeyenlere, yükseköğretim kurumlarında görev verilmez.** Özel kanunlarla getirilen mecburi hizmet çalışmaları bu hükmün dışındadır.”*

hükmü karşısında, halihazırda ilgililerin borç yükümlülüğüne dönüşen mecburi hizmet yükümlülüklerinin yeniden mecburi hizmet yükümlülüğüne dönüşüp dönüşemeyeceği, yurt dışı eğitim masraflarının tahsili halinde ilgililere üniversitelerde yeniden görev verilip verilemeyeceği gibi hususlarda tereddütler oluşmuş ve bunun üzerine Bakanlığımız Muhasebat Genel Müdürlüğüne Danıştay Başkanlığından istişari görüş istenilmiştir. Danıştay Birinci Dairesince verilen 6.2.2002 tarihli ve E:2001/170, K:2002/18 sayılı İstişari Kararda; bahse konu durumda bulunanların 2547 sayılı Kanunun 35 inci maddesi uyarınca mecburi hizmetle yükümlü oldukları belirtildikten sonra, gerek 2547 sayılı Kanunda gerekse 2914 sayılı Kanunda, lisansüstü eğitim öğretim için yurt dışına gönderilen araştırma görevlilerinin öğrenimlerini tamamlamamaları halinde ne kadar süre ile mecburi hizmet yükleneceklerine veya öğrenimlerini tamamlamamaları halinde bunlar için yapılan giderlerin geri alınıp alınamayacağına ilişkin hüküm bulunmadığından, bu Kanunlarla 657 sayılı Kanuna yapılan atıflar nedeniyle bu konuda 657 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinin uygulanması gerektiği ve anılan Kanun uyarınca da ilgililerin yurt dışında buldukları sürenin iki katı kadar kurumlarında mecburi hizmetle yükümlü tutulabilecekleri, öğrenimlerini herhangi bir sebeple tamamlamamaları halinde mecburi hizmetle yükümlendirilemeyecekleri ve yurtdışındaki öğrenimleri nedeniyle ilgili kurumlarca kendileri için yapılmış her türlü masrafi genel hükümlere göre ödemek zorunda buldukları sonucuna ulaşıldığı, başka bir anlatımla; yurt dışı öğrenimlerini tamamlayamayanların kurumlarına karşı mecburi hizmet yükümlülükleri bulunmadığı gibi, kurumlarınca da yurt dışı öğrenimden doğan borçların mecburi hizmete dönüştürülerek tahsilinden vazgeçilmesinin hukuken olanaklı olmadığı belirtilmiştir. Ayrıca, anılan kararda konunun 4584 sayılı Kanunla 2547 sayılı Kanuna eklenen geçici 47 nci madde açısından da incelenmesi sonucunda; anılan madde ile yüksek lisans ve doktora yapmak üzere yurt dışına gönderilen ve çeşitli sebeplerle öğrenimini yarım bırakarak Türkiye'ye dönen, araştırma görevlisi kadrolarıyla ilişkisi kesilenlere, yurt dışında yarım bıraktıkları öğrenimlerine yurt içinde, Yükseköğretim Kurulu Başkanlığının belirleyeceği bir üniversitede devam hakkının tanındığı ve bunların öğrenimlerini tamamlamalarına olanak sağlandığı, ancak madde ile bunlara yurt

dışında kaldıkları sürece kendilerine yapılmış olan öğrenim masraflarının tahsilinden vazgeçilerek mecburi hizmetle yükümlendirilebilecekleri yolunda bir hükme yer verilmediği, hak ve yükümlülüklerin sadece kanunlarla belirlenen esaslara göre düzenlenebileceğinden bahisle de, 4584 sayılı Kanun hükümleri uyarınca sadece öğrenimlerine devam hakkı tanınanlara, anılan Kanunda öngörülmemesine karşın Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Yürütme Kurulunun 25.7.2000 günlü ve 43 sayılı kararı ile 25.9.2000 günlü ve 55 sayılı kararı uyarınca yurt dışında buldukları sürelerde kendilerine yapılan masrafların tahsilinden vazgeçilerek yurt dışında geçirdikleri sürenin iki, yurt içinde geçirdikleri sürenin bir katı kadar süreyle mecburi hizmet yükümlülüğü getirilmesine hukuken olanak bulunmadığına oy birliğiyle karar verilmiştir.

Diğer taraftan, Trakya Üniversitesinde araştırma görevlisi olarak görev yaparken 2547 sayılı Kanunun 35 inci maddesi uyarınca doktora eğitimi yapmak üzere kadrosu Dokuz Eylül Üniversitesine geçici olarak tahsis edilen bir öğretim elemanının, başarısız olması nedeniyle kadrosu ile ilişkisinin kesilmesi işlemine karşı Edirne İdare Mahkemesi nezdinde açmış olduğu dava sonucunda anılan mahkeme tarafından verilen idari işlemin iptali kararının Üniversite tarafından temyiz edilmesi üzerine Danıştay Sekizinci Daire Başkanlığınca verilen bir örneği ekli 17.4.2001 tarih ve E:2001/50, K:2001/1723 sayılı kararında;

“.....
Araştırma görevlileri, öğretim üyelerinin kaynağını oluşturur. Bu görevde bulunanların yüksek lisans ve doktora eğitimini süresinde başarmaları gerekir. Yüksek lisans ve doktora eğitiminde başarısız elemanların araştırma görevliliği görevine de son verilmemesi halinde, bu kadrolar başarısız kişiler tarafından devamlı şekilde işgal edilmiş ve üniversitenin ihtiyacı olan ve öğretim üyelerinin kaynağını oluşturan yeni başarılı araştırma görevlilerinin atanması imkansız hale geleceğinden, doktora öğreniminde başarısız olduğu tartışmasız bulunan davacının araştırma görevlisi kadrosunu işgal etmesinde kamu yararı ve hizmet gereklerine uyarlık görülmemiştir.”

denilmek suretiyle, Edirne İdare Mahkemesince verilen kararın bozulmasına hükmedilmiş olup, bu konuda aynı yönde verilmiş başka yargı kararları da mevcut bulunmaktadır.

Yukarıda açıklanan nedenler ve yargı kararları göz önüne alındığında;

a) Üniversiteleri adına lisansüstü öğrenim yapmak üzere yurt içi veya yurt dışında görevlendirilen öğretim elemanlarından sağlık sebepleri hariç verilen süre içerisinde eğitimini tamamlayamayanlar ile eğitimlerini tamamlayıp görevlerine başlamayanların veya mecburi hizmetlerini ifa etmekte iken herhangi bir nedenle görevlerinden ayrılanların mecburi hizmet tahhütlerinin borç yükümlülüğüne dönüştürülmesi, haklarında düzenlenmiş olan taahhüt ve kefalet senedi

hükümlerine göre işlem yapılması ve ilgililere yükseköğretim kurumlarında yeniden görev verilmemesi,

b) 4584 sayılı Kanunla getirilen haklardan yararlanmak suretiyle eğitimlerine devam hakkı tanınarak yeniden araştırma görevlisi kadroları ile ilişkilendirilenlerin de önceki mecburi hizmet taahhütlerinin borç yükümlülüğüne dönüştürülmesi ve haklarında taahhüt ve kefalet senedi hükümlerine göre işlem yapılması,

gerekmektedir.

Bu itibarla, uygulamanın yukarıda belirtildiği şekilde yürütülmesi ve Başkanlığınızca yükseköğretim kurumlarına gerekli duyurunun yapılarak sonucundan Bakanlığımıza bilgi verilmesini rica ederim.

Arif Kapanoğlu

Bakan a.

Arif KAPANOĞLU

Bütçe ve Mali Kontrol
Genel Müdür Yardımcısı

EKLER:

EK-1 Yazı (2 adet-16 sayfa)